

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e269868/facsimile.pdf> (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Oversættelse af det vilde overgive et passende Forhold til den Rytte, man elend ventur sig af en sig Forvaltning. Særligt maas jeg fremdeles herud bemærke, at en Sag som den nærværende, efter de ved de rædgjænde Beredningskommissioner befugte Regler, vistnok ikke vilde kunne undtages det i Jylland endnu beskaante Rikings Beskæmte eller Rettsforvaltning, forinden en sig Beskæmte, som den her foreslaaer, kan taget for denne Dæd af Rigtet. Det er blot disse Bemærkninger, jeg har fundet det fornødent at gjøre ved denne Paragraf.

Ordfør. Jeg har under den foreløbige Forhandling vist det allerede afprøvede og Bestemmelsen i nærværende Forslag, og jeg skal derfor ikke trætte Forsamlingen med at gjentage Ordene herfor, som jeg tror ikke i mindre Maaade er mindre gjendoms; men jeg skal blot gjøre den Bemærkning, at det dog er ganske vist, at naar man vil organisere Demholdet for større Distrikter, som i Forholdet med de administrative Forvaltninger maas have de fleste domnende Forretninger. Jeg kan ikke tænke mig andet, end at naar det i større Række indføres egentlige Demholde — hvorved det særligt vil berolige større Beskæmte, det vil, der sig til Tingene, vilde kunne til at rejse længere end hidtil —, maas det i mindre Række indføres Politimestre, der have Ret til at optage Forber, at foretage Execution o. s. v., ligesom det og maas være dem overlid at afstyre Bliker, at forebaare Skatteforvaltninger, som, efter hvad jeg nu har erfare, skal være en reem domnende Nødvendighed, og altsaa tror jeg, at disse Personer dog vilde kunne til at have en domnende Nødvendighed ved Siden af deres administrative Beskæmte. Hvad Skatteforvaltningen angaar, da bliver det nødvendigt for Fremtiden, efter hvad den erede Ordfører har udtalt, at afstyre det forvaltede i samme fra det domnende. Jeg kan her ikke Røbe end bringe i Erindring, hvad den erede Røde kongevalgte Rikingsmand (Tjerner) ved denne Leilighed ytrede, at dette indsteds i Verden var meget skæmt, men at man gjerne kunde lade det skæmt som en særskilt Tante, der i Tiden vilde bestyre sig selv, og derfor maas en forsæt med, at denne Beskæmte skæmt i Grundloven, skæmt der i 50 Aar eller længere, skæmt maaskee længere end Grundloven selv, uden at der gjøres et Skridt for at bringe den i Udøvelse, saa kunde dette maaskee være ret brunt.

Ordføreren: Dengang da denne Paragraf var til foreløbig Behandling her i salen, var det meget vanskeligt at vide, hvilke Regler Forvaltningen maatte vilde følge af Rikingsloven af det reviderede Spørgsmaal, om man i Grundloven skulde optage mere end det Røde, som var allerede nødvendigt og umiddelbar anvendeligt. Jeg kunde tænke mig, at Rikingsforvaltningen med streng Consequens havde fulgt de Grundforvaltninger, som nærmest kunne siges at være repræsenterede af det erede Røde kongevalgte Rikingsmand (Tjerner), nemlig at man ikke i Grundloven skulde optage andet end det, der som sagt hører til det allerede nødvendige og umiddelbart anvendelige. Derfor Forvaltningen havde vedgjort sig denne Grundforvaltning, derfor den havde forsøgt jagobstom hele det Røde Rikings og desuden mange andre Paragrafer, ja da vilde jeg indrømme, at da havde ikke heller denne og de følgende Paragrafer, Udvalget har tilladt sig at foreslaa, have Maas i Grundloven; thi da indfrankede man sig til ethvert praktisk Standpunkt, til at ernde Forholdet mellem Kronen og Rikingsrepræsentationen og til at have Rikingsrepræsentationen, og dermed lod man denne Sag været færdig. Men Forvaltningen har ikke indfranket sig herfor; den er gaaen en anden Vej; den har optaget en heel Dæd Paragrafer, der mere kunne siges at være befrirende, da de ikke medføre noget Røde, men væsentlig optage i Grundloven en Antydning af den beskaante Tilstand, til hvilken de kan allerede have Forvaltningen. Saaledes har Forvaltningen ved sin Afstemning over § 2 fastholdt en meget betydelig Dæd af den beskaante Tingens Tilstand, idet dog denne Paragraf tilligt har indført en vigtig Forandring i den, nemlig den, der følger af en fuldstændig Rikingslovsrets Gjenindsættelse; men langt mere kan Forvaltningen siges ved andre Afstemninger at have optaget Forretninger, der enten siges i en ordnet Statistisk Natur eller i den nærværende Redogivelse. Dette er f. Ex. Tilfældet med § 68, der siger, at Ingen kan tilslig-

tes at afstyre sin Eiendom uden fuldstændig Erlættning. Tager man denne Bestemmelse ligesom efter Ordene, saa man ikke paalagde Reglen en Stat; men den maas naturligtvis forstås hithertil efter Forholdenes Natur i en ordnet Stat. Naar man har optaget §§ 70 og 71, da siges herud ingenlunde noget Røde; de befrire kun det beskaante Grundprincip, der hos os alt ligger til Grund for hele Rikingsloven og Rikingsloven. Fremdeles § 72, der ingenlunde siger noget væsentligt Røde, og som ingenlunde giver noget betydeligt Udbrag til den fremtidige Ordning af Forholdene. Forvaltningen har endvidere troet at maatte optage som en Grundlovsbestemmelse den første Dæd af § 73, der alt er hjemlet ved en provisorisk Lov; eller, for at tage et andet Forhold, man har ingenlunde fraget for at udtale, at der skulde gjøres Rede om Forhold, til hvis Ordning man kan har været skæmt til at angior den levende Tante, uden at man herud vilde, hvorledes denne Tante skulde gjennemføres. Jeg skal som Exempel herpaa blot nævne § 69, som siger: "Alle Indførelsesninger i den friske og lige Udgang til Rikingsloven" som ikke er begrændet i det alene Røde, Saaledes herud ved Lov", og § 77, som i sin nærværende Redaktion siger: "Kommunernes Ret til under Statens Tilfældet selvstændigt at afstyre deres Forretninger vil blive ordnet ved Lov."

Jeg mener altsaa, at nu har jeg vundet et vist Udgangspunkt, som Forvaltningen ikke uden Inconsequens kan forlade ved Beskæmte fra den Paragraf, som Udvalget har foreslaaet ved den nærværende Afstift, og da tror jeg, at jeg her sig, at nærværende Afstift om den domnende Nødvendighed, i Forhold til den Maas, hvorpaa Forvaltningen har behandlet de andre Afstift, og navnlig det Røde Afstift, vilde være fattigt, derfor man ikke sig til paa en nærmere Indskuelighed af den konstitutionelle Grundtanke, som i konstitutionelle Stater efter Overvelefsens og Erfaringens Udendbryd har være den levende ved den domnende Nødvendigheds Anordning i Fremtiden; og det er jo fra alle Sider anerkendt, at hele den domnende Nødvendigheds Indretning hos os trænger til en væsentlig og forklarlig gjenomsættelse Reform. Den Sætning, som foreligger i § 63 h, gaaer ud paa, at Rikingsloven bliver at afstille fra Forvaltningen efter de Regler, der fastsættes ved Lov; de Røde Ord "efter de Regler, der fastsættes ved Lov" ere, som jeg under den tidligere Forhandling tillod mig at paapege, utvørligt tilføiede, for at den fremtidige Rikingslovsmyndigt skulde have friske Gænder til at foretage de flere Kongemagter, der af foretagne locale eller andre Grunde maatte være henligende. Som saadanne Grunde blive ogsaa fremhævede disse Forhold af en eiendommelig Natur, der ikke kunde siges at være af en reent domnende Natur. Som jeg her har tilladt mig at bemærke, er Rikingsforvaltningen en af dem, der ikke ere af en reent domnende Natur, det samme er f. Ex. Tilfældet med Rikingsforvaltningen, og man kunde nævne flere. Overhovedet, Reglen er ikke saaledes, at praktiske Hæmpelser altid kunne gjennemføres. Men Spørgsmaalet, som jo rigtig nok bliver løst ved denne Paragraf, er, at det erkendt, at det er unaturligt og ikke her vedblive, saasnart man kan blive enig om Maaden, hvorpaa Forandringen kan ske, at den reent domnende og reent administrative Nødvendighed ere forenede i een Haand; Spørgsmaalet er, mine Herrer! om man ikke her maas sig: Ingen kan tjene is Herrer, eller: naar Arbeidet skal gjøres godt, saa maas det blive. Kæder og ansvarligere og Forholdet et Dilemma! Udvalget har selv erkendt, at Demholdene skulde være berettigede til at paastjende ethvert Spørgsmaal om Rikingslovsmyndigheds Grundfor; dette gjælder om Demholdene paa ethvert Tids, selv om de lause, og altsaa ogsaa om Underdemholdene. Men gaaer det nu virkelig an, at det i den underste Indstans af samme Maad udværet en reent domnende Nødvendighed tilligemed en reent Rikingslovsmyndighed? Er det ikke unaturligt, da der jo er end og vedgjort Rikingsforvaltning mellem det domnende og administrative Sind? Ligger det ikke i Forholdets Natur, at den det administrative Embedsmand vistnok skal besøge sig indenfor de Grundfor, der ere afstyre ved Lovene, men dog indenfor disse kan besøge sig med en vis Frihed og Energi? Ligger det ikke i Forholdets Natur, at han vel i det Ord maas sig paa det indvirkende Tilfælde, men at han ogsaa maas sig her til Fremtiden, at